

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **M. F.**, zast. Mgr. Romanem Pfeiferem, advokátem, se sídlem Pecháčkova 1245/8, Praha 5, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo náměstí 449/3, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 6. 2015, č. j. JMK 76097/2015, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 22. 6. 2017, č. j. 30 A 106/2015 – 63,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Jádro sporu

[1] Jádrem sporu je posouzení dvou otázek: (a) zda Mateřská škola Újezd u Brna (dále jen „mateřská škola“) postupovala diskriminačně, když nepřijala žalobkyni k předškolnímu vzdělávání v mateřské škole podle kritéria věku a upřednostnila děti starší; a (b) do jaké míry jsou v projednávaném případě závazné, resp. relevantní závěry správních soudů v jiném řízení, avšak ohledně téže žalobkyně a téže právní otázky (tj. tvrzené věkové diskriminace při nepřijetí do mateřské školy). Věková diskriminace ze strany mateřské školy měla podle žalobkyně spočívat v tom, že mateřská škola upřednostnila při přijímání starší děti uvnitř skupiny dětí se shodným nástupem k předškolnímu vzdělávání podle směrnice ředitelky mateřské školy MŠ, č. j. MŠ/182/11 (dále jen „směrnice MŠ“).

II. Předcházející řízení před správními soudy

[2] Záležitost žalobkyně má letitou historii a správní soudy ji poprvé projednávaly již v letech 2014 a 2015. V té době bylo předmětem řízení jiné správní rozhodnutí žalovaného (byť s totožným výsledkem, tj. nepřijetím žalobkyně do mateřské školy). Níže uvedená rekapitulace dřívějšího řízení je v nyní posuzované věci významná proto, že se správní soudy již tehdy zabývaly otázkou věkové diskriminace.

[3] Ředitelka mateřské školy rozhodnutím ze dne 11. 9. 2012, č. j. MŠ/162/2012, rozhodla tak, že žalobkyně nebyla ode dne 3. 9. 2012 přijata k předškolnímu vzdělávání do mateřské školy. Žalovaný toto rozhodnutí potvrdil a zamítl odvolání žalobkyně rozhodnutím ze dne 31. 10. 2012, č. j. JMK 110551/2012.

[4] Žalobkyně napadla tehdejší rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), který rozsudkem ze dne 14. 8. 2014, č. j. 30 A 115/2012 – 62, zrušil žalobou napadené rozhodnutí a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení (dále jen „původní zrušující rozsudek“). Důvody zrušovacího výroku rozsudku nejsou pro nyní projednávanou věc rozhodné a netýkají se nyní projednávané otázky věkové diskriminace. Významné pro projednávaný případ naopak je, že se krajský soud již tehdy výslovně zabýval otázkou věkové diskriminace, protože stěžovatelka na toto téma přednesla žalobní námitku. Podle ní rozdílné zacházení s uchazeči o předškolní vzdělávání je možné pouze v případě, že by starší děti čekal dřívější počátek povinné školní docházky. Nelze však upřednostňovat děti dříve narozené, které budou mít shodný počátek povinné školní docházky. Je vyloučeno, aby dítě narozené o jeden den dříve mělo vyšší potřebu předškolního vzdělávání, než dítě narozené o den později. Kritérium zvolené ve směrnici MŠ činí mezi dětmi nedůvodné rozdíly a má diskriminační charakter.

[5] Krajský soud v původním zrušujícím rozsudku označil tuto žalobní námitku za nedůvodnou a obsáhle ji vypořádal. Uvedl mimo jiné, že „***kritérium věku (přednost dítěte předškolního věku pěti a také věku vyššího tří let) je odůvodněno legitimním cílem, proto není žalobní bod ohledně diskriminace žalobce pro věk důvodný.*** *Zejména pokud cílem předškolního vzdělávání je vytváření základních předpokladů pro pokračování ve vzdělávání a vyrovnávání nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání (§ 33 školského zákona). Zákaz diskriminace není zákazem rozlišování odlišností, zde jakkoli obecně, předpokládané dovednosti dítěte v určitém věku potřebného pro zajištění výchovy a péče v předškolním zařízení a dále ve školním zařízení.* ***Obdobně soud považuje za nediskriminační kritérium přednosti staršího dítěte […], neboť z § 34 odst. 4 školského zákona plyne priorita přípravy staršího dítěte na předškolní přípravu.*** *Zároveň v daném kritériu soud shledává legitimní sociální důvod, neboť nepřijetí dítěte do předškolního zařízení obvykle zakládá zásah do majetkových poměrů rodičů. Kritériem „přednosti staršího dítěte“ je tak upřednostněno dítě, jehož rodiče byli podrobeni takovému zásahu do majetkových nebo osobních poměrů po delší dobu*“ (zvýraznění bylo přidáno).

[6] K otázce se vyslovil i Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“), jenž se věcí zabýval v roce 2015 na základě kasační stížnosti žalovaného proti původnímu zrušujícímu rozsudku. V rozsudku ze dne 9. 4. 2015, č. j. 8 As 154/2014 – 49, k tomu NSS v reakci na vyjádření stěžovatelky ke kasační stížnosti žalovaného uvedl, že krajský soud dospěl ke

správnému závěru, že při výběru lze uplatnit i věkové kritérium. „*Žalobkyně namítala nedostatečně vypořádání námitky diskriminačního charakteru doplňkového kritéria věku při rovnosti bodů. Toto kritérium je plně podřaditelné pod obecnou námitku diskriminace podle věku, jak ji vypořádal krajský soud. Lze očekávat, že v přijímacím řízení k předškolnímu vzdělávání může dojít k tomu, že se bude k předškolnímu vzdělávání hlásit skupina dětí obdobného věku, ale z kapacitních důvodů bude moci být přijata pouze jejich omezený počet.* ***Rozdělení na přijaté a nepřijaté podle data narození lze považovat za objektivní.*** *Alternativou je pouze případné losování mezi skupinou dětí se stejným počtem bodů a patřících do jedné skupiny podle data nástupu do základní školy. Ředitelka mateřské školy není oprávněna přijmout více dětí, než kolik je kapacita vzdělávacího zařízení. Proto vždy bude docházet k neumístění určitého počtu dětí. I z toho důvodu školský zákon speciálně pamatuje na děti předškolního věku, a to v § 34 odst. 4 školského zákona*“ (zvýraznění bylo přidáno). NSS uzavřel, že z uvedeného důvodu rozsudek krajského soudu není nepřezkoumatelný, jak namítala žalobkyně ve svém vyjádření k tehdejší kasační stížnosti.

[7] S ohledem na původní zrušující rozsudek krajského soudu žalovaný (vázán vysloveným právním názorem správních soudů) vydal dne 15. 6. 2015 nové rozhodnutí č. j. JMK 76097/2015, jímž opět zamítl odvolání žalobkyně proti rozhodnutí ředitelky mateřské školy a toto rozhodnutí potvrdil (dále jen „rozhodnutí žalovaného“).

III. Řízení před krajským soudem

[8] Žalobkyně brojila proti rozhodnutí žalovaného žalobou u krajského soudu a domáhala se znovu jeho zrušení. Ze soudního spisu je patrné, že žaloba byla velice obsáhlá (přes 20 stran textu), prakticky se však týkala jedné otázky, a to opět věkové diskriminace stěžovatelky při přijímání do mateřské školy.

[9] Krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou. Odkázal zejména na rozsudek NSS ze dne 2. 5. 2012, č. j. 1 As 35/2012 – 40, podle něhož „[p]***odmínky přijímání do předškolních vzdělávacích zařízení musí být proto určeny předem a musí vycházet z principu rovnosti příležitostí. Přístup do zmíněného systému vzdělávání by měl být především v souladu s principem transparentnosti, který v širším smyslu vyjadřuje, že postupy při rozhodování jsou srozumitelné a otevřené, dle předem stanovených kritérií.*** *Kromě zákonem určeného kritéria přednostního přijetí dětí předškolního věku,* ***si lze jako další kritérium představit např. přednostní přijetí starších dětí***“ (zvýraznění přidal krajský soud).

[10] Poukázal také na původní zrušující rozsudek, v němž se již krajský soud k této otázce vyjádřil s tím, že „[k]*ritérium věku (ve smyslu seřazení dětí dle data narození od nejstarších po nejmladší při dosažené rovnosti bodů) nelze považovat za diskriminační, jelikož bylo odůvodněno legitimním cílem (nárůst potřeby předškolního vzdělání dítěte se zvyšujícím se věkem), a prostředky k jeho dosažení jsou přiměřené a nezbytné.*“ Vedle toho poukázal i na rozsudek NSS sp. zn. 8 As 154/2014 (citovaný v odstavci [6] výše).

[11] Krajský soud konstatoval, že žalovaný v napadeném rozhodnutí provedl posouzení splnění kritérií pro přijetí stěžovatelky k předškolnímu vzdělávání, vypořádal se s námitkami žalobkyně a nelze mu vytýkat, že se s nimi vypořádal stručněji právě za pomoci odkazu na shora citované rozsudky správních soudů.

[12] Žalobkyně tvrdila, že užití kritéria věku (v podobě seřazení dětí od nejstarších po nejmladší podle data narození) u dětí uvnitř skupiny se stejným nástupem k povinné školní docházce vede k neodůvodněnému rozlišování a diskriminaci mladších dětí, které jsou již tak ve svém postavení znevýhodněny. Dle názoru žalobkyně by přitom s ohledem na smysl a účel předškolního vzdělávání naopak bylo vhodnější přijímat přednostně děti mladší, aby se jim dostalo delšího předškolního vzdělání, které by napomohlo k vyrovnání nerovnoměrností vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání. Krajský soud se v reakci na to obsáhle zabýval účelem právní úpravy § 33 až § 35 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále jen „školský zákon"), i účelem právní úpravy zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), vždy ve znění rozhodném pro projednávanou věc, a citoval příslušnou odbornou literatura a judikaturu.

[13] Nepřisvědčil námitkám žalobkyně, která se snažila odlišit svoji argumentaci od otázky věkové diskriminace, která již byla posouzena v předcházejících rozhodnutích správních soudů. Konstatoval, že co do své podstaty se jedná o stále stejné námitky směřující proti diskriminačnímu užití kritéria věku při přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání.

[14] Přednostní přijímání dětí předškolního věku, které nalezlo svůj odraz v kritériu směrnice MŠ, má zákonnou oporu (§ 34 odst. 4 školského zákona) a sleduje legitimní cíl, jímž je dosažení určitých dovedností, které jsou předpokladem pro řádný výkon následné povinné školní docházky. Za nediskriminační označil krajský soud také kritérium přednosti starších dětí (ve směrnici bylo toto kritérium formulováno jako seřazení dětí dle věku od nejstaršího po nejmladšího v případě dosažené rovnosti počtu bodů). Nediskriminační povahu tohoto kritéria je možno nepřímo dovodit právě z § 34 odst. 4 školského zákona (podle něhož *k předškolnímu vzdělávání se přednostně přijímají děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky*). Z toho plyne priorita přípravy staršího dítěte na předškolní přípravu. V daném kritériu lze shledat i legitimní sociální důvod, neboť nepřijetí dítěte do předškolního zařízení obvykle zakládá zásah do majetkových poměrů rodičů, přičemž kritériem „přednosti staršího dítěte" je upřednostněno dítě, jehož rodiče by byli zásahu do majetkových a sociálních poměrů vystaveni po delší dobu.

[15] K žalobkyní požadovanému návrhu na preferenci mladších dětí v rámci skupiny dětí se stejným dnem nástupu k základnímu vzdělávání krajský soud konstatoval, že se jedná o návrh na odlišnou úpravu kritérií pro přijetí uchazečů k předškolnímu vzdělávání a stanovení těchto kritérií je pravomocí ředitelky mateřské školy – to však není předmětem řízení. Cílem kritérií stanovovaných řediteli mateřských škol pro přijetí uchazečů k předškolnímu vzdělávání není rozdělit děti na ty, jimž bude poskytnuto delší, případně kratší předškolní vzdělávání, ale vypořádat se s omezením v podobě převisu poptávky nad kapacitními možnostmi konkrétního zařízení pro předškolní vzdělávání.

[16] Krajský soud nepřistoupil k provedení důkazů navrhovaných stěžovatelkou, tj. Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání vydaným opatřením

ministryně školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 3. 1. 2005, č. j. 32 405/2004 - 22, a odbornými studiemi, neboť jejich provedení nebylo pro posouzení důvodnosti podané žaloby nezbytné.

IV. Obsah kasační stížnosti

[17] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodů, které podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k novému projednání.

[18] Kasační stížnost se zabývá otázkou, zda rozhodnutí žalovaného a směrnice MŠ měly diskriminační charakter, pokud byly v rámci skupiny dětí se stejným nástupem k předškolnímu vzdělávání upřednostněny děti dříve narozené. Stěžovatelka tvrdí, že krajský soud tuto otázku nesprávně posoudil a že jeho rozhodnutí je nepřezkoumatelné, protože z něj „zřetelně nevyplývá, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč námitky účastníka považuje za liché“.

[19] Z napadeného rozsudku není patrné, na základě jaké „výkladové metody“ dospěl krajský soud k závěru, že z § 34 odst. 4 školského zákona plyne priorita přípravy staršího dítěte na předškolní přípravu. Stěžovatelka poté předkládá svůj výklad dotčeného ustanovení, které podle ní upřednostňuje předškolní přípravu jen toho dítěte, jehož čeká dřívější nástup povinné docházky. Toto pravidlo však nelze aplikovat na vztahy uvnitř skupiny dětí se stejným nástupem povinné školní docházky.

[20] Stěžovatelka poukazuje také na to, že navrhla důkazy (odborné studie), z nichž vyplývá, že jedním z nejčastějších důvodů pro odklad povinné školní docházky je věk dítěte blížící se v okamžiku nástupu k povinné školní docházce šesti let. Těmito důkazy chtěla zpochybnit tezi žalovaného, že přednostní přijímání starších dětí napomáhá snižování počtu odkladů povinné školní docházky. Stěžovatelka v napadeném rozsudku postrádá podrobné odůvodnění, proč krajský soud navrhované důkazy neprovedl. Tím, že krajský soud na jedné straně nekriticky převzal úvahy žalovaného a na straně druhé odmítl provést důkazy navržené stěžovatelkou, porušil „základní maximu“ rovnosti účastníků řízení podle § 36 s. ř. s.

[21] Stěžovatelka nesouhlasí ani s tím, že by kritérium věku představovalo legitimní sociální důvod s ohledem na to, že nepřijetí je zásahem do majetkových poměrů rodičů a při přijetí starších dětí je upřednostněno dítě, jehož rodiče by byli zásahu do majetkových poměrů vystaveni po delší dobu. Podle stěžovatelky však neexistuje vztah mezi schopností rodičů nést náklady na to, že dítě nebylo přijato k předškolnímu vzdělávání, a věkem dítěte. Krajský soud v tomto ohledu nereagoval na žalobní argumentaci.

[22] Stěžovatelka se vyjádřila i k tomu, že projednávaná otázka již byla předmětem rozhodování soudů v řízení ohledně předchozího rozhodnutí žalovaného (viz odstavce [2] až [6] výše). Podle ní se NSS v rozhodnutí sp. zn. 8 As 154/2014 zabýval toliko přezkoumatelností, nikoli věcnou správností předcházejícího rozhodnutí krajského soudu

(tj. původního zrušujícího rozsudku sp. zn. 30 A 115/2012, kde krajský soud žalobní námitku věkové diskriminace vypořádal – pozn. NSS). To plyne z § 109 odst. 3 s. ř. s., kasační stížnost v uvedeném případě podal žalovaný a stěžovatelka – jako tehdy procesně úspěšný účastník – tak učinit nemohla. Pokud stěžovatelka závěry NSS v rozhodnutí sp. zn. 8 As 154/2014 zpochybňovala, bylo povinností krajského soudu se s tím vypořádat, nikoli se jen omezit na konstatování, že je povinen se těmito závěry řídit.

[23] Nakonec stěžovatelka vyjadřuje názor, že za situace, kdy existuje vyšší poptávka po místech v mateřské škole a většina přihlášených dětí splní základní kritéria, je jediným dalším přípustným kritériem výsledek losování (tj. nikoli rozlišování podle věku či data narození dítěte).

V. Vyjádření žalovaného

[24] Žalovaný se ve svém vyjádření ztotožnil s napadeným rozsudkem a navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

[25] Nejprve se žalovaný vyjádřil k tvrzení stěžovatelky, že krajský soud porušil „základní maximu“ rovnosti účastníků řízení podle § 36 s. ř. s., když na jedné straně převzal úvahy žalovaného a na straně druhé odmítl provést důkazy navržené stěžovatelkou (viz odstavec [20] výše). Žalovaný s tím nesouhlasí; poukazuje na to, že stěžovatelka v řízení před krajským soudem vykonávala svá procesní práva, podala repliku k jeho vyjádření, mohla se k věci vyjádřit při ústním jednání a této možnosti využila. Ze skutečnosti, že se krajský soud ztotožnil s argumentací žalovaného, nelze usuzovat na porušení zásady rovnosti. Navíc v předcházejícím řízení, které vyústilo ve vydání (pro stěžovatelku příznivého) původního zrušujícího rozsudku, bylo složení rozhodujícího senátu ze dvou třetin totožné. Stěžovatelka ani nenaznačuje, z čeho by údajná náklonnost krajského soudu k žalovanému měla pramenit.

[26] Podle žalovaného napadený rozsudek splňuje judikatorní nároky na přezkoumatelnost.

[27] Za přehnané označil tvrzení stěžovatelky, že nemá smysl se hlásit k předškolnímu vzdělávání v jiné obci než dle místa trvalého pobytu. Nepřijetí dítěte do jedné mateřské školy neznamená jeho automatické absolutní vyřazení ze systému předškolního vzdělávání, protože trvalý pobyt v jiné obci není obecně kritériem vylučujícím.

[28] Žalovaný také poukázal na to, že stěžovatelka v předcházejícím řízení plédovala za aplikaci věkového kritéria tak, aby při přijetí byly upřednostněny mladší děti, nikoli starší, avšak nyní prosazuje použití losování jako jediného objektivního kritéria. Polemizuje se stěžovatelkou ohledně tvrzené věkové diskriminace; kritéria mateřské školy pro přijímání dětí jsou postavena na racionálních základech, jsou předvídatelně aplikovaná a vyhovují požadavkům § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

[29] Žalovaný také poukázal na předcházející řízení před správními soudy ohledně téže otázky (tj. na původní zrušující rozsudek krajského soudu a rozsudek NSS sp. zn. 8 As 154/2014). Pokud tehdy NSS shledal původní zrušující rozsudek krajského soudu

přezkoumatelným, měl by i nyní napadený rozsudek obstát, neboť se jedná o takřka totožné vypořádání obdobné právní argumentace žalobkyně.

VI. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[30] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[31] Kasační stížnost není důvodná.

VIa. Přezkoumatelnost napadeného rozsudku

[32] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti, tedy tím, zda je napadený rozsudek srozumitelný a zda je v jeho odůvodnění uveden dostatek důvodů podporujících jeho výrok (k nepřezkoumatelnosti viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, nebo ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 – 130). Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, resp. jiná vada řízení před krajským soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., je ostatně vadou tak závažnou, že se jí soud musí podle § 109 odst. 4 s. ř. s. zabývat z úřední povinnosti, tedy i tehdy, pokud by to stěžovatelé sami nenamítali.

[33] Kritéria přezkoumatelnosti napadené rozhodnutí splňuje. Jedná se o srozumitelné rozhodnutí opřené o dostatek relevantních důvodů. Je z něj zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Krajský soud vyložil, proč nepovažoval žádnou z žalobních námitek za důvodnou a jeho závěry jsou podpořeny srozumitelnou a logickou argumentací a odkazy na relevantní judikaturu NSS (viz především str. 4 až 16 napadeného rozsudku). Vycházel též ze správního spisu a informací v něm shromážděných. Pokud by byl napadený rozsudek nepřezkoumatelný, nebylo by v zásadě možné proti němu věcně brojit a s jeho závěry polemizovat, což však stěžovatelka obsáhle činí.

[34] Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku nezpůsobuje ani to, že se krajský soud ztotožnil se závěry žalovaného a částečně je převzal do svého rozhodnutí. Tyto závěry totiž podpořil i vlastní argumentací. Na všechny žalobní námitky krajský soud reagoval (k tomu srov. rozsudek NSS ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 – 130).

VIb. Význam předcházejících rozhodnutí správních soudů a judikatury

[35] Dále je nutné zabývat se tím, jaký význam pro projednávanou věc má to, že otázka věkové diskriminace již byla řešena v předcházejícím řízení správními soudy (jak je popsáno v části II výše), a i před tím již byla judikována rozhodnutím NSS sp. zn. 1 As 35/2012.

[36] Je zřejmé, že v nyní projednávaném případě se nejedná o věc rozsouzenou (*res iudicata*) ve smyslu § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., protože předmětem nynějšího řízení je jiné rozhodnutí žalovaného, než které bylo předmětem přezkumu v prvém případě. Současně je však zřejmé, že v předcházejícím řízení správní soudy výslovně posoudily stejnou právní otázku a argumentaci stěžovatelky, a to způsobem pro ni nepříznivým.

[37] V projednávaném případě tedy krajský soud přezkoumával rozhodnutí žalovaného, které bylo vydáno poté, co bylo jeho předchozí rozhodnutí o téže věci krajským soudem zrušeno. Podle § 78 odst. 5 s. ř. s. platí, že „[p]*rávním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán*." Vázanost soudem vysloveným názorem pak plyne rovněž ze samotného kasačního principu, ovládajícího jak řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, tak řízení o kasační stížnosti.

[38] Obecně opakovaná žalobní námitka v podobě, jak ji uplatnila stěžovatelka, přípustná je. Podle právní věty rozsudku NSS ze dne 9. 10. 2008, č. j. 2 Afs 80/2008 – 67: „*Právní názor vyslovený krajským soudem ve zrušujícím rozhodnutí je závazný pro správní orgán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Pokud krajský soud ve zrušujícím rozsudku některou žalobní námitku neshledal důvodnou, znamená to pro správní orgán, že posouzení této otázky není povinen měnit, vyjma případů, kdy dojde ke změně skutkového či právního stavu, která změnu právního hodnocení odůvodňuje.* ***To však neznamená, že by žalobce nemohl takové posouzení znovu napadnout v žalobě proti novému správnímu rozhodnutí a následně i kasační stížností proti novému rozhodnutí krajského soudu. Opačný přístup by totiž vyloučil možnost přezkoumání právního názoru krajského soudu vysloveného v jeho neprospěch v kasačním řízení***" (zvýraznění přidal NSS).

[39] Je však nutné dodat, že v judikovaném případě, citovaném v předchozím odstavci, se k relevantní otázce Nejvyšší správní soud **vůbec nevyjádřil**. Naopak v předcházejícím řízení se NSS k této otázce **výslovně vyjádřil**, a to v neprospěch stěžovatelky.

[40] V kasační stížnosti k tomu stěžovatelka vznáší námitku, že se v předešlém řízení jednalo o kasační stížnost **žalovaného** a případné výhrady stěžovatelky vůči původnímu zrušujícímu rozsudku se tedy nezabývaly (nemohly zabývat) věcnou správností rozsudku krajského soudu, ale pouze jeho přezkoumatelností. Stěžovatelka se domnívá, že právě proto má otevřenou cestu k polemice se závěry dříve judikovanými krajským soudem (v původním zrušujícím rozsudku) a Nejvyšším správním soudem v rozsudku sp. zn. 8 As 154/2014. V tom jí však nelze přisvědčit.

[41] Nejvyšší správní soud připouští, že „vypořádání" námitky stěžovatelky v předcházejícím řízení o kasační stížnosti žalovaného pod sp. zn. 8 As 154/2014 nemělo a nemohlo mít přímý význam pro posouzení kasační stížnosti žalovaného v mezích jím uplatněných důvodů. Stěžovatelka má pravdu, pokud poukazuje na to, že původní řízení před NSS bylo zahájeno na základě kasační stížnosti žalovaného a že soud tehdy neměl důvod věcně zkoumat otázku, která nevedla ke zrušení původního rozhodnutí žalovaného a která se netýkala kasačních důvodů. To ovšem neznamená nic jiného, než že vyjádření NSS v rozsudku pod sp. zn. 8 As 154/2014 ohledně otázky věkové diskriminace není jádrem odůvodnění zamítavého výroku ohledně tehdejší kasační stížnosti žalovaného, ale

představuje „jen“ tzv. *obiter dictum*, čili další úvahy soudu, jdoucí již nad rámec vlastních rozhodovacích důvodů.

[42] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Afs 67/2008 – 112, uvedl toto: „*Nejvyšší správní soud má však za to, že vzájemné odlišování nosných důvodů rozhodnutí (ratio decidendi) a vyslovení se k některým právním či skutkovým otázkám nad jejich rámec (obiter dictum) nelze nazírat příliš schematicky a určitě je nelze jakkoliv přeceňovat. Toto odlišení je totiž výrazem vyjádření názoru rozhodujícího soudu, co považuje za jádro rozhodnutí, a co má význam jen např. z hlediska jeho lepší srozumitelnosti, dovysvětlení některých otázek, bližšího seznámení s myšlenkovými pochody soudu apod. V obou případech se však jedná o názor soudu, vyslovený vrchnostenským způsobem: formou individuálního právního aktu. Tato forma rozhodnutí je závazná jako celek, a nelze proto a priori vyloučit, že část označená jako obiter dictum tuto povahu mít nemůže*.“

[43] Podíváme-li se tedy v tomto kontextu na argumentaci stěžovatelky, uvidíme, že věc již byla dříve judikatorně řešena (rozsudkem NSS sp. zn. 1 As 35/2012), a dále stěžovatelka opakovaně neúspěšně předložila svoji argumentaci ohledně věkové diskriminace ve dvou instancích v podobné věci. Jestliže tedy správní soudy, včetně Nejvyššího správního soudu, na tuto právní otázku stěžovatelky opakovaně odpověděly tak, že věková diferenciace dle směrnice MŠ **není nedovolenou diskriminací**, je s podivem, že stěžovatelka opakovaně „zkouší štěstí“ a znovu s názory soudů polemizuje.

[44] Nejvyšší správní soud v projednávaném případě nevidí žádné významné odlišnosti od již dříve posouzené otázky a nevidí ani jiný vážný důvod, proč by se měl odchýlit od předchozí rozhodovací praxe správních soudů.

[45] Vrátíme-li se tedy k jádru sporu, tj. otázce, do jaké míry jsou v projednávaném případě závazné, resp. relevantní závěry správních soudů v předcházejícím řízení (viz odstavec [1] bod (b) výše), odpověď je nasnadě: tyto závěry mají jednoznačnou judikatorní relevanci i v projednávaném případě. Nejedná se sice o závaznost přísně vzato právní, nicméně bez existence vážných důvodů (změna skutkového stavu či právní úpravy) se od těchto závěrů nelze bez dalšího odchýlit.

[46] Z tohoto hlediska šel krajský soud sám do velké míry nad rámec nutných rozhodovacích důvodů, když se podrobně zabýval a vypořádával opakované dílčí věcné argumenty stěžovatelky na téma věkové diskriminace. Tento postup však nelze krajskému soudu vytýkat; soud jím jednoduše poskytl vyšší míru komfortu stěžovatelce ohledně její právní věci a osvětlení důvodů jejího posouzení. Kdyby však žalobu zamítl se stručným poukazem na výše citovanou judikaturu, nebylo by možné takovému postupu též nic vyčítat.

[47] Stěžovatelka v žalobě a v kasační stížnosti předložila zajímavé úvahy nad tím, jakým způsobem by bylo vhodné aplikovat kritérium věku při přijímání dětí do mateřské školy. V žalobě stěžovatelka plédovala za to, že by při aplikaci věkového kritéria měly být upřednostněny děti věkově mladší (v rámci stejné skupiny „předškoláků“) tak, aby vyrovnaly určité zpoždění ve vzdělávání ve vztahu k dětem starším. V kasační stížnosti naopak tvrdila, že jediným přípustným kritériem je výsledek losování. Tyto úvahy by jistě

byly relevantní např. v rámci právněpolitické a odborné diskuse pedagogů a psychologů o případné nové, podrobnější právní úpravě. Nejsou však relevantní v tom smyslu, že by z nich bylo možné vyvozovat věkovou diskriminaci. Důvody pro to není nutné znovu opakovat, neboť byly obsáhle objasněny v předcházejících rozhodnutích NSS i krajského soudu (odkázat lze v tomto směru zejména na argumentaci NSS citovanou v odst. [6] výše či na rozsudek sp. zn. 1 As 35/2012).

VII. Závěr a náklady řízení

[48] Stěžovatelka se svými námitkami neuspěla. Jelikož Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí ani z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.)

[49] O náhradě nákladů tohoto řízení rozhodl Nejvyšší správní soud ve smyslu § 60 odst. 1, věty první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., tj. podle pravidla úspěchu ve věci. Dle tohoto pravidla nestanoví-li zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, jež důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka byla v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšná, právo na náhradu nákladů řízení jí nenáleží. Žalovanému v tomto řízení nevznikly žádné náklady převyšující náklady běžné administrativní činnosti, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. dubna 2018

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu